

BEROEPSBELANGEN

TANDHEELKUNDIGE KLINIEKEN

In een hoofdartikel in het nummer van December j.l. hebben wij onder het opschrift: „Tandheelkundige hulp voor den Mid- denstand” uiteengezet, welke bezwaren wij hadden tegen het oprichten van „instituten” door particulieren.

Naar aanleiding van dit artikel ontvingen wij verschillende brieven, die ons nopen op deze kwestie terug te komen. In de eerste plaats van een paar collega's-oprichters van een dergelijk „Instituut”, die betoogen, dat zij zich principieel geheel met onze beschouwingen kunnen vereenigen, edoch in *hun* speciale geval *genoodzaakt* waren over te gaan tot bedoelde oprichting, door de weinig loyale houding der plaatselijke vakgenooten.

De daarbij aangehaalde voorbeelden zijn van diën aard, dat zij — indien juist — inderdaad aanleiding moeten geven tot zucht naar het zoeken van afweermiddelen. Dit mag o.i. echter geen aanleiding zijn tot het verrichten van handelingen, die evenzeer laakbaar zijn, op gronden door ons in bovenbedoeld hoofdartikel uiteengezet.

De juiste weg zou ongetwijfeld geweest zijn, de kwestie officieel ter sprake te brengen in een vergadering der betreffende afdeling van de Maatschappij. Zou deze vergadering beslissen in een zin, waarmede door een minderheid geen genoegen kan worden genomen, dan staat de weg open tot een beroep op het Hoofdbestuur en de Alg. Vergadering. Op deze wijze voorkomt men de moeilijkheden, in het onderhavige geval ontstaan!

Intusschen willen wij in dit verband nog even opmerken, dat het bewuste hoofdartikel in het minst niet de bedoeling had persoonlijk te zijn, daar er *vele* gevallen zijn, die ons aanleiding gaven tot het neerschrijven van onze meening in deze.

Van geheel anderen aard is een schrijven over deze kwestie van Collega *Uytenbogaart*, die zich in het minst niet kan vereenigen met de principes en de werkwijze der Haagsche „D. E. N. T. A.”

Zijn betoog komt samengevat neer op het volgende:

I. N. keurt het adverteeren af. D. E. N. T. A. doet echter hetzelfde.

II. De kosten voor het lidmaatschap van D. E. N. T. A. zijn voor den jongen tandarts vaak een onoverkomelijk bezwaar, vooral nu dank zij de concurrentie van D. E. N. T. A., de materieele zorgen van den jongen vakgenoot niet onbelangrijk zijn toegenomen.

III. N. betoogt dat D. E. N. T. A. wel adverteeren moet in een stad van de grootte van den Haag. Het geoorloofde van adverteeren hangt dus af van de grootte eener stad!

IV. Onder de advertenties komen ook voor de namen van leden die niet practisch werken op D. E. N. T. A. Dit is niet alleen reclame, maar zelfs ongepaste reclame.

V. Eventueele winst wordt gebruikt tot verbetering van het Instituut. Dat zal leiden tot vergrooting van de concurrentie met de Haagsche collega's.

VI. Die concurrentie treft de tandartsen zwaarder dan de technici. Voor de eersten is het feit dat patiënten met de tarieven van D. E. N. T. A. bij hen komen een oorzaak van groote verbittering.

VII. D. E. N. T. A. is eveneens een instituut „op eigen houtje” opgericht, al is het aantal tandartsen dan wat grooter.

VIII. De D. E. N. T. A. heeft geen welstandsgrens, en „minder-welgesteld” is tegenwoordig bijna een ieder.

IX. Toestemming tot het oprichten van een dergelijke kliniek behoort alleen de Maatschappij te geven. En die zal dat zeker niet doen wanneer zij de funeste gevolgen in den Haag ziet, waar een jonge collega zich niet kan vestigen en waar de verbittering ten top gestegen is.

X. Wat is het doel van de Maatschappij indien deze ons niet kan behoeden voor inrichtingen als D. E. N. T. A.? Ik heb dan ook na de oprichting mijn ontslag genomen als lid.

XI. D. E. N. T. A. is een onethische inrichting. Sluit het ding... of... verwoest onzen stand!

Men ziet, het grievenlijstje van Collega Uytendogaart (dat ik zoo volledig mogelijk en zooveel mogelijk in zijn eigen bewoordingen heb weergegeven) is uitgebreid genoeg. En belangrijk, omdat U. vermoedelijk niet geheel alleen staat in den lande en omdat de kwestie niet alleen is een Haagsche, maar een principieele zaak, die dus onze geheele Maatschappij raakt.

Wij willen trachten hem te beantwoorden:

Ad. I. Het adverteeren is ongetwijfeld afkeurenswaardig. Het groote aantal collega's dat bij D. E. N. T. A. *collectief* adverteert maakt het minder afkeurenswaardig. Daaronder zijn tal van tandartsen, die dit soort reclame allerminst behoeven, er *integendeel* in hun particuliere praktijk *eerder schade* van ondervinden. Het geschiedde opdat de Hagenaars zouden begrijpen dat er op dit Instituut gewerkt werd onder *mede-verantwoordelijkheid* van die tandartsen, hetgeen noodig was in verband met het bestaan van andere soortgelijke inrichtingen met een slechte reputatie. Het publiek kan die inrichtingen *alleen naar den naam* niet uit elkaar houden.

Intusschen zij hier *toegegeven*, dat de ondergeteekende bij nader inzien erkent dat dit adverteeren anderen onaangenaam kan zijn. Men zal moeten trachten dit in de toekomst te vermijden. *Dat zou ook geschied zijn*, wanneer niet D. E. N. T. A. maar de H. T. V. de exploitatie op zich had genomen, wat oorspronkelijk in de bedoeling heeft gelegen, maar afgestuit is op het verzet o.a. van Uytendogaart! In dat geval had de H. T. V. *zèlf* kunnen adverteeren *zónder namen* en met *méer effect*! Het is o.i. achteraf jammer dat de meerderheid dit indertijd niet heeft doorgezet en wellicht verdient het overweging dit alsnog te doen.

Ad. II. De kosten voor het lidmaatschap van D. E. N. T. A. bestaan in een aandeel van f 300.— welk bedrag moeilijk onoverkomelijk kan worden genoemd. Dat door de concurrentie van D. E. N. T. A. de zorgen van de jongeren zijn toegenomen moet ten stelligste worden betwist, zoolang dit niet aan de hand van de feiten bewezen kan worden. Nòch het aantal op D. E. N. T. A. behandelde patiënten, nòch het feit dat velen anders in handen van technici zouden zijn gevallen, nòch het verschijnsel dat ook een Haagsch tandarts maar op één plaats tegelijk kan zijn, en dus thuis niet kan behandelen wanneer hij op D. E. N. T. A. werkt, pleit voor deze bewering.

Ad. III. Zie Ad. I.

Ad. IV. Zie Ad I.

Ad. V. Dat vergrooting van het instituut zal moeten leiden tot verscherpte concurrentie met de Haagsche collega's moet worden ontkend, zoolang het de Haagsche collega's zelf zijn, die daar werken en er zeggenschap hebben. Zie verder Ad. II.

Ad. VI. Dat de concurrentie den technikers aangedaan niet groot is en in den loop der jaren niet steeds zal toenemen, zal U. dienen te bewijzen.

Dat de tarieven van D. E. N. T. A. een nadeel moeten zijn voor

de tandartsen, moet worden ontkend, eerder kan het hun tot voordeel strekken.

Want iedere patient begrijpt, dat de prijzen in de particuliere praktijk anders zijn dan in een kliniek voor minder welgestelden, waar allen in de wachtgang moeten verblijven, waar in één zaal met drie stoelen wordt gewerkt, door gordijntjes gescheiden, en waar men niet is patient van een bepaalde tandarts, maar van de *kliniek*.

Degenen, die terwille van de lagere prijzen, deze factoren op den koop toe willen nemen *hooren daar ook thuis!* Is er dan geen D. E. N. T. A., dan gaan zij naar een ander instituut!

Ad. VII. Zie Ad. I.

Ad. VIII. Dat D. E. N. T. A. geen welstandsgrens heeft, is jammer. Men acht het hebben van een welstandsgrens echter practisch onmogelijk en weet daarvoor geen oplossing. Hiervoor geldt echter als corrigens het vermelde Ad. VI.

Ad. IX. Ook òns lijkt het juist dat de Maatschappij deze instituten moet sanctioneeren. Dat was het uitgangspunt bij het schrijven van het bewuste hoofdartikel. Van de funeste gevolgen in den Haag en de ten top gestegen verbittering, is den ondergeteekende, die de illusie had wel iets van Haagsche tandheelkundige toestanden af te weiten, *niets* bekend. Ook bij navraag elders mocht hij er niet in slagen daar iets van te vernemen. Blijkbaar verbittering die zich niet uiten kan!

Ad. X. Dat de oprichting van D. E. N. T. A., U. bewogen heeft te bedanken voor het lidmaatschap der Maatschappij, in stede van een fel protest te laten hooren op de eerste vergaderingen van Afdeeling en van de gansche Maatschappij, is jammer en onbegrijpelijk. Wij zouden hem willen toeroepen: doe het nóg, keer terug en alles is vergeven en vergeten!

Ad. XI. D. E. N. T. A. is *niet* onetisch, doch behoort te zijn eigendom van H. T. V. of afdeeling van de Mij. Sluit het ding... en enkele anderen richten iets dergelijks op dat wèl onethisch is!

Collega Uytenbogaart betreurt het, dat de oprichting van klinieken ook maar overwogen wordt. In den goeden ouden tijd bestond dat gelukkig niet! Maar, helaas Coll. U., die goede oude tijd is voorbij, *voor goed voorbij!* De allernaaste toekomst zal ook voor de tandartsen worden een *struggle for life*, en naar wij vreezen een *harde struggle for life!* In dien strijd zullen middelen worden toegepast, die vroeger nimmer werden gebruikt, niet omdat men toen zoo veel nobeler was aangelegd, maar *omdat het niet noodig was!*

Gouverner c'est prévoir! En daarom dient onze Maatschappij deze zaak in handen te nemen, voordat er excessen ontstaan, die heel wat erger zijn dan die van D. E. N. T. A.

De hemel beware ons voor „gewoonterecht”!!

De D. E. N. T. A. heeft niet anders gewild dan ons dáárvor te bewaren. Als er wellicht fouten gemaakt zijn of veranderingen moeten worden aangebracht, welnu waarom zouden wij die *niet* aanbrengen?

Want — er dáár zit het groote verschil — het belang der leden is juist het vermijden van fouten, die zich zouden wreken, nièt in de finantieele resultaten van D. E. N. T. A. maar in de eigen particuliere praktijken en in de benadeeling van eigen stand!

Ten slotte dit:

De oprichting van klinieken is niet te ontgaan. De stichters van D. E. N. T. A. hebben naar hun beste weten getracht het zoo goed mogelijk te doen. Indien Collega Uytendogaart of een ander, meent een *betere* weg te kunnen wijzen, dat hij dit dan schielijk publiceere!

De kolommen van dit Tijdschrift staan voor hem open.

N.

TANDHEELKUNDIGE KWAKZALVERIJ IN DEN JARE 1925

Op welke wijze van het „gewoonterecht”, dat voor den Minister van Arbeid aanleiding is geweest tot het indienen van zijn wetsontwerp tot het verleenen van bevoegdheid aan een kleiner of grooter aantal kwakzalvers, wordt gebruik gemaakt, kan worden geïllustreerd door onderstaande circulaire, die gelukkige bewoners van de Residentie dezer dagen in hun brievenbus vonden.

Er bestaat een groote leemte in de tandheelkundige behandeling voor particulieren, doch ook voor ziekenfonds-patiënten, n.l.:

- 1e. Een buiten een fonds zijnde particulier betaalt men voor zich en zijn gezin in den loop der jaren een soms respectabel bedrag aan tandartsen-rekeningen.
- 2e. Ziekenfondsleden weliswaar hebben veelal gratis extractie (trekken), doch moeten, bij vullingen te beginnen, ook betalen en sommige fondsen zijn voor gebitwerk duurder dan tandartsen en het komt dan nog vaak voor, dat men het particulier laat overmaken of verzetten, omdat het niet in orde was. Dit is ons gebleken in onze practijk.

Deze bezwaren zijn wij nu na accountants-berekeningen te boven gekomen en het is ons als eerste gelukt dit moeilijke probleem op te lossen, waarnaar tandartsen en fondsen tot nu toe vruchteloos hebben gezocht.

Zij die lid worden van het fonds, betalen 15 gulden vooruit en hebben dan reeds aanspraak op volledige behandeling. Voor hen, die geen 15 gulden in eens kunnen voldoen, bestaat een andere betalingswijze, n.l. 6 maandelijksche termijnen van f 2.50 of 10 maandelijksche stortingen van f 1.50. Recht op algeheele tandheelkundige behandeling verkrijgt men eerst na de volstorting van de eerste jaarpremie ad f 15.— Zij, wiens eerste premie ad f 15.— nog niet is volgestort, hebben tot dien tijd alléén recht op extracties.

Men is bij lid worden verplicht zich voor den tijd van 5 jaren contractueel te verbinden en dit contract geldt wederzijds, waarin ook wij ons verbinden tegen die voorwaarden alle assistentie te verleenen, tot het beroep van den tandarts behorende, zooals: trekken, plombeeren, gebitwerk enz., behalve goudwerk, waarvoor speciaal gestort moet worden de netto-kosten van inkoop voor het te leveren goud, wat dan óók zeer economisch uitvalt en waarvoor geen andere regel te treffen zou zijn dan het heffen van een algeheele hoogere premie, wat onbillijk zou zijn voor hen die van goud geen gebruik wenschen te maken.

Als lid kunnen toetreden personen boven 21 jaar, een geheel gezin bestaande uit man, vrouw en kinderen worden eveneens als één lid beschouwd. De jaarlijksche contributie bedraagt f 15.—, terwijl voor kinderen boven 16 jaar voor één keer f 5.— extra wordt betaald.

Maak dus gebruik van het gebodene, hetwelk U vele voordeelen brengt.

Uit moreel oogpunt is het een practisch contract, daar wij er belang bij hebben Uw gebit zoolang mogelijk te conserveren en het onnoodige tandentrekken (wat maar al te vaak voorkomt uit winstbejag met het oog op te leveren gebitwerk) dus voorkomen wordt door ons systeem.

Onze behandeling is er dus op gericht, vooral in ons eigen belang, U zoo goed mogelijk en „particulier” te behandelen. Voor hen, die reeds een geheel kunstgebit bezitten, hebben wij een aparte voorwaarde, n.l.: zij betalen slechts f 5.— per jaar voor eventueele reparatiën en vermakingen en wij gaan ook een overeenkomst aan voor den tijd van 5 jaren.

Verder voor hen, die zich particulier willen laten behandelen, geven wij hieronder eenige tarieven en voorwaarden:

Extractiën (trekken)	f 1.50 p. stuk
Vullingen vanaf	- 3.50 „ „
Kunsttanden	- 2.50 „ „
Geheel Gebit	- 70.—

Verder goud gebitwerk, kronen, brugwerk, enz., waarover gratis inlichtingen verstrekt worden bij consult.

Gebitwerk en meerdere vullingen worden ook op gemakkelijke betalingsconditiën geleverd, waarbij een derde gedeelte van het totale bedrag vooruit gestort wordt, verder f 10.— p. m.

Voor afbetaling gelden dezelfde tarieven als contante afdoening, dus niet duurder. Bij lid worden van ons fonds en van onze afbetalingsconditiën worden bewijzen van betalingsoliditeit vereischt.

Onze Colporteur geeft verder alle inlichtingen en noteert uw adres indien U met onzen vakkundigen vertegenwoordiger conditiën wilt maken. Ook kunt U zich schriftelijk of persoonlijk om consult wenden tot de

HAAGSCHE ALGEM. EERSTE MONDVERZEKERING.
H. A. E. M.

Goudenregenplein 6. — Telefoon No.

Spreekuren: 2—4, 6—8 en volgens afspraak.

Tramlijnen 3—7—12.

Autobuslijn 5 en Ringlijn 8.

Bij onderzoek bleek dat de stellers van dit pamflet zich ontpopten als een *arts* en een *tandtechniker*, waarbij de eerste zich wel zal bepalen tot het „dekken” van den techniker, tenzij hij wellicht de firma ook als „colporteur” diensten bewijst. Hoe men in de kringen van juristen over het „dekken” denkt, moge o.m. blijken uit hetgeen *Dr. H. Pinkhof* dezer dagen in het Ned. Tijdschr. van Geneeskunde schreef:

Het „dekken” van kwakzalvers als wettelijke verplichting voorgesteld.

De ambtenaar van het O. M. te Middelburg, die voor een afschuwelijke kwakzalverij niet meer dan één dag hechtenis had geëischt (zie 1924, II. bldz. 3200), meent als kwakzalverist hiermede nog niet genoeg lauweren om zijn slapen te hebben gevlochten en schrijft daarom in het *Weekbl. van het Recht* een artikel, waarin hij een aanvulling bepleit van art. 436 van het W. v. Strafrecht. Hij wil de volgende alineas zien opgenomen:

Hij, die niet toegelaten tot het beroep van geneeskundige, dit beroep zonder noodzaak uitoefent zonder dat hem een attest is vertoond, waaruit blijkt, dat degene, die zich onder zijn behandeling stelt, zich in de laatst verlopen week aan een onderzoek heeft onderworpen door een bevoegd geneeskundige, wordt *gestraft* met geldboete van *ten hoogste* driehonderd gulden.

De bevoegde geneeskundige, die weigert het in het voorgaande lid bedoelde onderzoek te verrichten en het daarin bedoelde attest af te geven, wordt *gestraft* met een geldboete van ten hoogste *honderd gulden*.

Hij, die niet toegelaten tot het beroep van geneeskundige, een geneesmiddel aanbeveelt, voorschrijft of toepast, dat, gehoord een deskundige, levensgevaarlijk is te achten, of wel geacht moet worden het lijden zonder noodzaak te verzwaren, wordt gestraft met *hechtenis* van ten hoogste drie maanden.

Hij teekent daarbij o.a. aan:

„Door deze voorschriften in de wet op te nemen zou niet alleen iedere patiënt genoodzaakt worden zich eerst door een bevoegden medicus te laten onderzoeken, maar den dokter zou daardoor tevens de gelegenheid geboden worden den patiënt te wijzen op de gevaren der kwakzalverij of bijv. op het noodzakelijke van chirurgisch ingrijpen. Wil de patiënt nu toch zijn leven aan een onbevoegde toevertrouwen, dan doet hij dit op eigen risico. Maar velen, die thans in het geheim naar een kwakzalver toe loopen, zullen zich dan door de omstandigheden, dat zij van hun voornemen aan een

dokter moeten blijk geven, daarvan laten weerhouden, en zich, zoolang er geen bepaalde reden voor het tegendeel bestaat, blijven toevertrouwen aan de officieele wetenschap. Daarentegen wordt den onbevoegd geneeskundige, die zijn al of niet vermeende *gaven* in dienst der lijdende menschheid meent te *moeten* stellen, op deze wijze het te goeder trouw volgen zijner *roeping* niet onmogelijk gemaakt, terwijl het toepassen of zelfs aanbevelen van gevaarlijke middelen strafbaar wordt gesteld.

Ik meen, dat door een dergelijke wetswijziging aan alle bezwaren tegen het onbevoegd uitoefenen der geneeskunde zou worden tegemoet gekomen, zonder dat deze voorschriften de onbillijke en tyrannieke belemmeringen zouden inhouden van het tegenwoordige wetsvoorschrift, waardoor zoowel het publiek en de onbevoegd geneeskundigen eenerzijds en de rechters anderzijds voor conflicten worden gesteld van moreelen en juridischen aard, die leiden tot vonnissen, die door een *groot gedeelte* van ons volk als *onrechtvaardig* worden gevoeld en in hun strekking niet worden begrepen."

Ik heb in het bovenstaande enkele woorden onderstreept en wil nu samenvatten wat een arts wel moet gevoelen (of moet ik óók al zeggen „aanvoelen”?) bij het lezen van zulk een voorstel: hem wordt voorgeschreven te doen, wat niets anders is dan hetgeen wij reeds lang kenden onder den naam van „dekken”, een handeling, waartoe tot dusver slechts ongelukkigen zijn gekomen, die in hun beroep niets meer te hopen hadden, en alle zedelijk weerstandsvermogen hadden verloren. „Dekken”, immers: door een handeling onzerzijds mogelijk maken, dat een ander veilig het beroep van kwakzalver kan uitoefenen, dat naar *onze* overtuiging (en die mag er óók zijn, en wordt gedeeld door een overgroot gedeelte van ons volk, dat nog niet zóó verdwaasd is, als deze rechtgeleerde meent!) een slecht en schadelijk beroep is.

En nu is het niet alleen de geneeskundige zedeleer, maar *ieders* zedeleer, die verbiedt, een handeling te doen, waarvan men weet, dat zij de voorwaarde is voor iets dat slecht is. En dat *verbodene* wordt óns geboden, „und bist du nicht willig, so brauch' ich Gewalt."

Dit „dekken”, mijnheer de ambtenaar van het O. M., is iets zóó slechts, dat wie het doet, in Engeland onverbiddelijk wordt geschrapt van het register der bevoegde geneeskundigen. En hier zal het ongetwijfeld eender gaan, zoodra wij de geneeskundige rechtspraak van staatswege zullen bezitten, zoodat, als dan óók de bovenstaande aanvulling van art. 436 W. v. S. er zal zijn, Nederland weldra geen artsen meer zal hebben. Iedere arts die niet reeds aanstonds „dekt”

— en dan geschraapt wordt — zal zóó dikwijls boeten moeten betalen tot hij niets meer heeft; dan *moet* hij wel „dekken”, en dan komt de eererechtbank en schraapt hem. Maar als er geen artsen meer zijn om te „dekken”, houdt de kwakzalverij meteen op, want den ongedekten kwakzalver groeien de „driehonderd gulden”'s ook niet op den rug.

De praktijk zal niet zóó zijn; de patiënten, die kwakzalvers willen raadplegen, zullen om een briefje, dat zij „onderzocht” zijn, niet den regelmatigen arts lastig vallen, maar naar verongelukte geneeskundigen gaan, en de kwakzalver is veilig met het waardelooze papiertje. Het „dekken” is tot wettelijk stelsel geworden, de kwakzalver bevrijd van alle vrees voor straf — *als* van den Wetgever kan worden verwacht, dat hij niet meer inzicht zal toonen dan de voorsteller der „novelle” blijkt te bezitten. Dit kunnen wij echter met gerustheid afwachten.

Welke gevolgen deze vormen van „gewoonterecht” hebben, kan men lezen uit een schrijven, dat wij ontvingen van een jong Haagsch collega:

Naar aanleiding van een eigenaardigen toestand op tandheelkundig gebied, deel ik U het volgende mede:

Tandheelkundige verrichtingen door onbevoegden leveren, naar ons allen bekend is, gevaar op voor den patiënt. Zooals ik op het oogenblik kennis maak met onbevoegden zou ik eraan toe willen voegen, dat ook de tandheelkunde in het algemeen er door geschaad wordt.

In het Westland wordt door eenige tandartsen zitdag gehouden. Door verscheidene onbevoegden wordt dit gedeelte van ons land a. h. w. onveilig gemaakt op een manier, die alle perken te buiten gaat. Meestal wordt op de volgende wijze te werk gegaan: Ergens, liefst aan den buitenkant van één der dorpen, wordt een kamer gehuurd. Na het publiek met advertenties en strooibiljetten bewerkt te hebben, worden eenige „reizigers” rondgezonden, die huis aan huis komen vragen of men soms de tandarts noodig heeft. Uitdrukkingen als „die tandarts, die met gebitten langs de deur loopt”, hoort men tot zijn verwondering vaak! De liefhebbers, meenende met een tandarts te doen te hebben, gaan naar de gehuurde kamer of worden thuis behandeld tegen prijzen die spotten met alle begrip van zorgvuldige behandeling, ook op tandtechnisch gebied.

Nu heeft zich één dezer dagen het geval voorgedaan, dat één dezer reizigers een afbehandelde patiënt heeft opgezocht en dezen heeft getracht na bedreiging een som gelds af te persen. Dit is voor de politie aanleiding geweest in te grijpen, waarvan dan ook een proces-verbaal etc. het gevolg is. Intusschen gaat alles zijn gewonen gang.

Dat dergelijke feiten den naam van den tandarts in het algemeen benadeelen en het in hem gestelde vertrouwen schokken laat zich begrijpen.

Als dergelijke feiten niet voldoende zijn om de meest verstokte beperkte-bevoegdheids-voorstanders, het dwaze van hun streven te doen inzien, wordt het tijd, dat het Tandheeskundig Instituut te Utrecht gesloten wordt en we den toestand terug roepen van voor 300 jaar!

Zou het nu niet mogelijk zijn door advertenties in de plaatselijke bladen, namens de Mij. tot bev. der tandheeskunde het publiek opmerkzaam te maken? Hierin zouden dan deze knoeiers met naam en toenaam genoemd kunnen worden.

Misschien kunnen we door middel van het tijdschrift te weten komen, welke collega's voor een dergelijke bestrijding iets voelen (door zelfstandig adverteeren wordt teveel den schijn van eigenbaat gewekt) en op deze wijze tot een fonds voor de commissie B.O.U.T. geraken.

Wat mij persoonlijk betreft moet ik U meedeelen, dat mijn zitdag in plaats van mij door mijn taaie eerste jaren heen te helpen, mij nog taaier dagen bezorgt, nog afgezien van de fin. kwestie. Als dit nog eenigen tijd zoo gaat, zal het gevolg zijn, dat ik als bevoegde ben *weggepest* door onbevoegden, iets wat zij niet nalaten openlijk te verkondigen.

Laat ons hopen dat wij dit jaar mogen beleven, de verwerping van het beruchte voorstel van Wet inzake „beperkte bevoegdheid” en het aannemen van het aangekondigde ontwerp tot verkrijging van wettelijk toezicht op de handelingen van Artsen en Tandartsen.

Opdat wij in 1926 zullen kunnen spreken van de kwakzalverij „zooals die vroeger werd bedreven!”

N.

DE TECHNIKERSWET

Memorie van Antwoord.

Het komt den ondergeteekende voor, dat de leden, die in het Voorloopig Verslag in de eerste plaats aan het woord zijn en die bezwaren hadden tegen het wetsontwerp, niet voldoende hebben rekening gehouden met hetgeen in de Memorie van Toelichting ter motiveering van het ontwerp is aangevoerd. Hij veroorlooft zich het volgende uit die Memorie hier over te nemen: „Voor dien” (d.i. vóór de wet van 1913) „moge theoretisch het toepassen der beuerkte prothese onder uitoefening der tandheelkunde hebben behoord, practisch oefenden de zoogenaamde tandtechnici ongestoord hun beroep uit; de justitie liet hen ongemoeid, de publieke opinie beschouwde hen niet als wetsovertreders”.

Er had zich een zeker gewoonrecht gevormd. Dat had gekeerd kunnen worden, wanneer onder de wekring van de wet van 1876 een beslissing van den Hoogen Raad was uitgelokt en, indien deze ten ongunste van de tandtechnici was uitgevallen, de overtreders niet ongemoeid waren gelaten. Nu dit niet is geschied, heeft zich een praktijk ontwikkeld, die sterke billijkheidsgronden oplevert vóór het wetsontwerp.

Het arrest van den Hoogen Raad, dat in het Voorloopig Verslag wordt genoemd, is gewezen onder de werking van de wet van 1 Juni 1865 *Staatsblad* no. 60. Bovendien gold dat arrest het „schoonhouden, plomberen, orifieren en afvijlen” van tanden. Het vonnis van de arrondissementsrechtbank te 's Hertogenbosch van 1891 raakt de zaak, waarom het gaat, maar dit vonnis had niet de beteekenis, die een uitspraak van den Hoogen Raad gehad zou hebben, en was niet in staat te beletten, dat zich een zeker gewoonrecht vormde, waarvoor men thans bezwaarlijk de oogen kan sluiten.

Overweging van de in het Voorloopig Verslag geopperde bezwaren heeft den ondergeteekende doen zoeken naar een oplossing, die eensdeels tegemoet komt aan de vrees voor het gezondheidsgevaar, die in het Voorloopig Verslag tot uiting komt en, voor zoover daarmee te vereenigen, anderdeels de billijkheid betracht. Er zijn er onder de technici, die vóór 10 Juni 1913 werkzaam waren, eenigen, die door een goede opleiding feitelijk bekwaam zijn voor de toepassing van de volledige tandprothese en haar gedurende jaren met goed gevolg voor de behandelde personen hebben toegepast. Van de praktijk van dezen dreigt

geen gevaar. De anderen, aan wien ten hoogste de toepassing van de beperkte prothese zou worden toegestaan volgens het oorspronkelijk wetsontwerp zouden, de ondergeteekende kan dit niet geheel ontkennen, een gevaar kunnen opleveren voor de patiënten, zoo al niet door onvoldoende praktische bekwaamheid, dan toch door de gereede aanleiding verder te gaan dan de beperkte prothese. In overeenstemming met deze beschouwing wordt het ontwerp in dien zin gewijzigd, dat alleen zij, die hun feitelijke bevoegdheid kunnen aannemelijk maken door bewijzen van opleiding, ten genoegen van den ondergeteekende, de tandprothese, maar dan ook de volledige, mogen toepassen.

De Gezondheidsraad heeft geadviseerd over het plan, dat in het oorspronkelijk ontwerp was vervat. In de Commissie, die de zaak behandelde, zat een vertegenwoordiger van de Maatschappij tot bevordering der geneeskunde en de voorzitter van de Maatschappij tot bevordering der tandheelkunde. Dat advies luidde afwijzend.

Door de wijziging zal het ontwerp voor hen, die aan de voorwaarden voldoen, volledig practisch effect hebben. Voor de overigen mag, naar de meening van den ondergeteekende, de overweging dat het oorspronkelijk ontwerp een beperkt practisch effect zal hebben, er niet toe leiden, hen de volledige prothese te laten toepassen, omdat daaraan te groote gevaren zijn verbonden.

De voorgestelde bepaling had ook aan de wijzigingswet van 1913 kunnen zijn toegevoegd. Aangezien evenwel formeel de wet van 1913 is opgegaan in de wet van 1876, viel er ook voor te zeggen, in de wet van 1876, zooals die bij latere wetten is gewijzigd, deze aanvullingen op te nemen.

De vraag of het aanbeveling verdient, van Rijkswegen voor de tandtechnici een diploma in het leven te riefen, is bij herhaling overwogen. De slotsom was telkens ontkennend. De argumenten, die eenige leden in het Voorloopig Verslag vóór het instellen van een diploma aanvoeren, kunnen naar de meening van den ondergeteekende daarvoor allerminst dienen; zij pleiten er veeleer tegen. Naar de Nederlandsche wetgeving en naar Nederlandsche opvattingen zijn de tandartsen aangewezen om de hulp te verleenen, die noodig is voor conserveering van het gebit. Het zou een beduidende stap terug zijn, indien een klasse van gediplomeerde tandtechnici werd geschapen om mede in die hulp te voorzien, tenzij de opleiding zóó werd, dat zij met die van de tandartsen gelijk stond. Als blijvenden toestand zou de ondergeteekende het vormen van tweede-rangs-tandartsen

zeer bedenkelijk achten. Voor den overgang, dien het wetsontwerp beoogt, acht hij dat niet noodig. Met de bezwaren, die andere leden tegen dit denkbeeld aanvoerden, kan hij zich vereenigen.

De Minister van Arbeid,
AALBERSE.

Nota van wijziging.

Het eerste lid van het eenig artikel wordt gelezen als volgt:

„Zij, die vóór 10 Juni 1913 de volledige tandprothese als beroep toepasten zonder de bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunst te hebben verkregen en een opleiding hebben genoten, die naar het oordeel van Onzen met de uitvoering van deze wet belasten Minister waarborgt, dat zij bekwaam zijn voor de toepassing der volledige tandprothese, zijn en blijven bevoegd tot die toepassing”.

In den eersten zin van het tweede lid wordt voor „beperkte tandprothese” gelezen: „volledige tandprothese”.

In dat lid wordt na den eersten zin ingevoegd een nieuwe zin, luidende als volgt:

„Zij leggen daarbij over het bewijs hunner opleiding”.

In den laatsten zin van dat lid wordt voor „beperkte tandprothese” gelezen: „volledige tandprothese”.

BEPERKTE BEVOEGDHEDEN VAN „EENIGE” TANDTECHNICI

Wij lezen in de N. R. Ct. van de hand van den geneesk. medewerker: „Wetgevers en rechters (gezwegen van advocaten) hebben sedert menschenheugenis met de geneeskundige wetten gesold op een wijze die de weinige haren van den enkelen sociaal-voelenden en juridisch-„angehauchten” (s. v. v.) medicus ten berge doen rijzen.” Deze woorden teekenen de gemoedsstemming, waarin ik verkeerde, toen ik verleden jaar in een opstel over „beperkte” tandtechnikers-bevoegdheden” (N. R. Ct. 25 Sept. 1924, Och.) mijn verbazing te kennen gaf over, wat ik als de „jongste buiteling van een onzer ministers op dit terrein” beschreef. Daarmede doelde ik op het voorstel tot „Wijziging van de wet van 24 Juni 1876, Staatsblad 117, houdende regeling van de voorwaarden tot verkrijging der afzonderlijke bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunst en van de uitoefening dier kunst” enz.

Die wijziging wilde 10 jaar nadat voorgoed en ondubbelzinnig op papier aan de betwistbare wettigheidsaureool van het tandtechnikers-bedrijf (als zelfstandig beroep) een einde gemaakt was de z.g. „slachtoffers” nog „beperkte bevoegdheid” geven.

Ik wees er op, dat dit ontwerp, tegen de adviezen in, die de gezondheidsraad *verscheidene malen* had verstrekt, ingediend was, en heb mij op grond van ontvangen inlichtingen en indrukken niet ontzien, van eenzijdige en verkeerde voorlichting van den betrokken minister te spreken. Op grond van de jurisprudentie kon ik zonneklaar aantonen, dat alle praemissen, waarvan het ontwerp uitging, onjuist waren, dat „beperkte bevoegdheid” een gevaarlijke dwaasheid was en dat het geen zin had hen, die sedert jaar en dag met succes de wet ontboden hadden, op deze wijze te beloonen.

Dat ik met deze beschouwingen ook de meening verkondigde van alle tandheelkundige en (sociaal) geneeskundige deskundigen, is sedertdien wel overtuigend gebleken. De Maatschappij tot bevordering der Tandheelkunde, de Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst en de gezondheidsraad hebben zich niet onbetuigd gelaten. Natuurlijk heeft het niet aan pogingen vooral uit den kring der belanghebbende (zelfstandig gevestigde) tandtechnici ontbroken om de aandacht af te leiden van de zaak waar het om ging — n.l. om de *bevoegdheid* eenig onderdeel der tandheelkunst *zelfstandig* uit te oefenen — door andere vraagstukken naar voren te brengen als bijv. de wenschelijkheid van staatsopleiding, althans staatsexamen voor tandtechnici, de waardeering van de kunstvaardigheid der technici, de gewenschte samenwerking tusschen tandtechnici en tandartsen, de kostbaarheid der „bevoegde” tandheelkundige hulp, enz. enz. Allemaal belangrijke zaken, waarover te praten valt en gepraat behoort te worden, (en ten opzichte van verschillende waarvan ik zeker geen orthodox tandheelkundig standpunt inneem), maar... allemaal niet ter zake dienende. Al mijn en veler bezwaren heeft men dan ook in het voorloopig verslag kunnen terugvinden. Ik citeer slechts een paar zintzjes: „De ervaring heeft getoond dat patiënten, die zich onder behandeling

van een tandtechnicus stellen, maar al te vaak aan gevaar worden blootgesteld. Daarom behoort een bevoegdheid als dit wetsontwerp bedoelt in geen geval aan deze tandtechnici te worden toegekend". Het kostelijkste is zelfs dat „de andere leden” — die opkwamen voor de belangen der technici en „geen *ernstig gevaar* (dus *wel gevaar*) voor de volksgezondheid” van de geprojecteerde bepalingen duchtten — „de gegrondheid van de aangevoerde bezwaren *niet geheel* ontkennen” (dus *niet* ontkennen). Ook het stokpaardje der technikers — het staatsdiploma — werd weer ten tooneele gevoerd, „andere leden” vreesden echter voor „ongeregelde toestanden” en „misleidenden invloed op het publiek” door dit diploma.

De memorie van antwoord, thans verschenen, is wel het merkwaardigste stuk, dat ik op het gebied der „medisch-juridische kwakzalverij” sedert de dagen van de drie H's ben tegengekomen. Ik geef toe, dat de samenstelling van dergelijke stukken moeilijk is. Ik maak er den minister dan ook allerminst een verwijt van, dat hij in dit document eerst zijn beleid *verdedigt*, om het onmiddellijk daarop te *verloochenen*. Dat is het gewone recept voor den bitteren pil voor elken bewindsman, die te laat bemerkt, dat een ingediend wetsontwerp een „vergiftiging” was. Zoo'n pil moet verguld worden of verzilverd, al of niet ten koste van wat „waarheid”. Papier is geduldig. Maar de wijze, waarop thans „een vergissing” — niet meer en niet minder — eerst *verdedigd* en daarna *verloochend* wordt — kan toch niet door den beugel.

Die verdediging is, dat wil ik tot de eer ervan wel erkennen, uiterst sober. Het geheele arsenaal der tandtechnikers-organisatie is thuis gelaten. Slechts één — zij het op dit gebied helaas volmaakt ondeugdelijk en gevaarlijk — argument wordt naar voren gebracht: de vorming ter zake van „een zeker gewoonterecht”, waarvoor men thans bezwaarlijk „de oogen kan sluiten” en die „sterke billijkheidsgronden” zou opleveren voor het voorstel van den minister... dat hij ondertuschen nu practisch bijna met huid en haar weer ingeslikt heeft. Maar daarover straks; thans één enkele *medische* opmerking over „gewoonterecht”. Ik leg den nadruk op dat „*medische*”, omdat ik den juridischen kant, die ook aanvechtbaar schijnt te zijn, voor de juristen wil overlaten. En dan wil ik wat de medisch-hygiënische zijde betreft een parallel trekken tusschen de veel misbruikte begrippen „volkszede” en „gewoonterecht”. Beide begrippen kunnen medisch-hygiënisch morsdood geslagen worden door dit kostelijke aphorisme, dat collega Kapsenberg (directeur van den Gemeentelijken Gezondheidsdienst te Groningen) onlangs op het Congres voor Openbare Gezondheidsregeling te den Bosch verkocht heeft: „er bestaat geen hygiënische maatregel, die niet in strijd is met de volkszede.” Is een beroep op gewoonterecht, waar het de *bewuste overtreding van wetten* betreft, ooit verdedigbaar? Dit lijkt mij zelfs voor een jurist een kwalijk te verdedigen zaak. Maar dat een beroep op „*gewoonterecht*” op medisch-hygiënisch gebied een allergevaarlijkst argument is, behoeft nauwelijks betoogd te worden voor alle ter zake kundigen, die weten dat er geen overtreedbaar artikel in de wetten op de uitoefening van

geneeskunst, artsenijsbereidkunst, tandheelkunst is, dat niet welhaast dagelijks, vooral door drogisten, kwakzalvers, verder door apothekers en soms ook door de artsen, naar den geest of naar de letter of naar allebei wordt overtreden. Men denke slechts aan de onbevoegde uitoefening der geneeskunde die practisch gesproken lange jaren met rust gelaten is totdat dit kwaad al te formidabele afmetingen aannam en men tot beteugeling overging gedurende de paar allerlaatste jaren. Onbillijk als zijnde strijdig met een zeker gewoonterecht? Ten opzichte van den verkoop van slaapmiddelen en andere gevaarlijke geneesmiddelen door drogisten kan hetzelfde gezegd worden. Als de minister maar weet, dat er nog drogisten zijn (al is hun aantal niet groot) die sedert jaar en dag tientallen recepten per dag gereed maken, dan zal hij met zijn „gewoonterecht“-argument wel wat voorzigtiger worden. Mogelijk neemt hij dit gevaarlijke argument zelf niet au sérieux, anders had hij het door zijn oorspronkelijk voorstel thans te verloochenen niet zoo gemakkelijk laten varen. Maar dan wil ik toch met klem wijzen op de gevaarlijke consequentie van dit gevaarlijke gelegenheids- resp. verlegenheidsargument, dat den chaos op het gebied der geneeskundige wetgeving zoo mogelijk nog meer zou kunnen doen toenemen. Tot zoover over dit punt.

In het voorbijgaan wil ik nog even vastleggen, dat de minister de onmiskenbare beteekenis der betreffende jurisprudentie niet heeft kunnen ontkennen en daarmede dus het krachtigste schijn-argument der tandtechnici veroordeeld heeft. Daarop behoef ik dus niet terug te komen. De onmisbaarheid van uitspraken van den Hoogen Raad omtrent punten, waarover in lager instantie practisch geen verschil van meening bestond, komt mij gezocht voor.

Thans de *verloochening* van den minister van zijn oorspronkelijk voorstel. Volgens dat voorstel zouden *alle tandtechnici* die voor 10 Juni 1913 gevestigd waren — ik heb zoo'n idee van een vijftigtal, mogelijk een honderdtal — „beperkte bevoegdheid” krijgen. Dit gevaarlijke denkbeeld heeft de minister thans *kort en goed* laten varen, het principe der „beperkte bevoegdheid” is door hem zonder vorm van proces over boord gegooid, omdat hij „niet geheel ontkennen” kon (lees: wel erkennen moest) dat de betrokkenen „een gevaar kunnen opleveren voor de patiënten, zool niet door onvoldoende praktische bekwaamheid, dan toch door de gereede aanleiding om verder te gaan dan de beperkte prothese”. Accoord, precies wat ik ook als mijne meening verdedigd heb. „Er zijn onder de technici, die voor 10 Juni 1913 werkzaam waren, *eenigen*, die door *eene goede opleiding feitelijk bekwaam zijn* voor de toepassing van de volledige tandprothese en haar gedurende jaren met goed gevolg voor de behandelde personen hebben toegepast. *Van de praktijk van dezen dreigt geen gevaar*. In overeenstemming met deze beschouwing wordt het ontwerp in dien zin gewijzigd, dat alleen zij, „die hun *feitelijke bevoegdheid* kunnen aannemelijk maken door bewijzen voor de opleiding ter genoeger van den ondergeteekende, de tandprothese, maar dan ook de volledige mogen toepassen.”

Dat is een *geheel nieuw voorstel*, dat naar ik hoop ook door de commissie van rapporteurs als zoodanig zal worden beschouwd, en onderzocht. Een voorstel dat op het eerste gezicht nog zoo onbillijk en kwaad niet lijkt en een betrekkelijk onschuldigen indruk maakt. Een voorstel, dat ik toch vooralsnog met klem van redenen wil bestrijden.

Ik laat de vraag daar of het überhaupt verdedigbaar is uit de 50—100 betrokken „wetsovertreders” *eenigen* — het schijnen er ten hoogste een stuk of vijf te zijn — die toevallig het voorrecht en het kapitaal hebben gehad om zich in het buitenland te kunnen bekwaamen voor de onbevoegde en zelfs strafbare uitoefening van een bepaald beroep nu voor hun volharding te beloonen. De minister toch heeft niet ontkend en ook niet kunnen ontkennen, dat de betrokkenen ook vóór 10 Juni 1913 zich dagelijks aan overtreding der betrokken wet schuldig maakten.

Daar komt nog iets bij: die *enkele* goed onderlegde en „feitelijk bekwame” technici hebben het voor een niet gering deel op hun geweten, dat de „zelfstandige onbevoegde uitoefening der tandheelkunst” zoo groote afmetingen aangenomen heeft en in wezen gebleven is. Misschien is het bekende „de kleine diefjes hangt men op, de groote laat men loopen” ook een kwestie van „gewoonterecht”. Maar in dat geval zou ik dien 50—100 „kleinen diefjes” die men nu wil ophangen geen ongelijk geven als ze betoogden, dat het een schreeuwend onrecht is, als het geld dat stom is, recht maakt wat krom is!

Twee vragen dringen zich verder aan dengene, die het nieuwe voorstel critisch bestudeert, op: wat verstaat de minister onder „volledige tandprothese” en wat onder „een opleiding, die naar het oordeel van den minister, waarborgt dat zij bekwaam zijn voor de toepassing der volledige tandprothese.”

Ik ben nog geen deskundigen tandarts tegen gekomen die mij een antwoord op deze vragen wist te geven. Zeker is het noodig dat beide nader in het ontwerp — dat het, hoop ik, nooit tot het Staatsblad brengt — zullen worden gedefinieerd, evengoed als in het oorspronkelijk ontwerp ook het begrip „beperkte prothese” nader omschreven was. Indien onder de „volledige prothese” (evenzeer een *nieuw door den wetgever uitgevonden begrip* als de „beperkte prothese”), ook begrepen is het voorbereiden van den mond door het verwijderen van tanden en kiezen enz., dan zou ik wel eens willen weten, wat mag de technicus dan niet? Diepe vullingen toch en wortelbehandelingen worden door een toenemend aantal deskundigen veroordeeld op grond van het gevaar voor het blijven bestaan van latente infectiehaarden. Zonder dieper in deze strijdvrage te treden wil ik toch met nadruk wijzen op het feit, dat met betrekking tot de prothese vaak niet het zwaartepunt ligt op technisch gebied, maar de *indicatie*, de vraag of een prothese onmisbaar is of dat men met conservatieve of operatieve middelen zijn doel zal bereiken, het zwaarste weegt. Voor het stellen der indicatie is volledige bevoegdheid — gebaseerd

op volledige bekwaamheid tot alle tandheelkundige hulp en deze weer gebaseerd op diepergaande tandheelkundige kennis — onmisbaar Valt echter onder de „volledige tandprothese” *niet* het voorbereiden van den mond door verwijdering van tanden en kiezen, dan gelden te dien aanzien alle reeds naar voren gebrachte bezwaren tegen de beperkte prothese, met name „de gereede aanleiding om verder te gaan.”

En nu die „voldoende opleiding”. Met het daarvan gevraagde „bewijs” zal de minister vermoedelijk een „diploma van een te goeder naam en faam bekende buitenlandsche opleidingsschool” bedoeld hebben, maar dan doet hij goed dat in het ontwerp vast te leggen. Want aan het genoegen nemen met een „getuigschrift” van een tandarts of van een gediplomeerd tandtechnicus kan toch zonder examen, waar de minister terecht niet aan wil, niet gedacht worden.

Laat de minister beginnen met een onderzoek in te stellen naar het aantal vóór en na 1913 aan te goeder naam en faam bekende buitenlandsche opleidingsscholen gediplomeerde tandtechnici, hetzij zij wel of niet zelfstandig gevestigd zijn, en tevens naar het aantal overige wel of niet zelfstandig gevestigde tandtechnici. Op deze cijfers heeft de Kamer recht. Het staatstoezicht op de volksgezondheid, politie en justitie kunnen dan tevens een denkbeeld krijgen van den omvang der onbevoegde en zooals de minister thans, zij het nog wat aarzelen, erkent, grootendeels „feitelijk onbekwame” en voor de volksgezondheid niet onbedenkelijke uitoefening der tandheelkunst, en van de taak, die hen thans wacht om daaraan spoedig een einde te maken. Samenvattend zou ik willen zeggen, dat ik de enkele „feitelijke bewkame” tandtechnici ondanks hun jarenlange wetsovertreding hun halve bevoegdheid gaarne gunnen zou als daartegen geen overwegende tactische en practische en wetenschappelijke bezwaren bestonden.

De veronderstelling in tandheelkundige kringen geopperd, dat het oorspronkelijke wetsontwerp op een „vergissing” en op eenzijdige en verkeerde voorlichting berustte is wel juist gebleken. Dat de minister dat feitelijk erkent, strekt hem tot eer. Beter ten halve gekeerd dan ten heele gedwaald.

Booze tongen fluisteren, dat het heele ontwerpje direct of indirect feitelijk alleen of althans in hoofdzaak of althans voor een heel gering deel gemaakt was ten behoeve van één buitenlandschen (mogelijk nog niet eens genaturaliseerden) technicus, die indertijd in den Haag de praktijk van een tandarts overgenomen heeft en zich daar thans — terecht of ten onrechte, dat doet er niet toe — verheugt in een „praxis platina”; waaronder de noodige excellenties, oud-excellenties, hoogedelgestrengte, hooggeboren, hoogwelgeboren, weledelgestrengte, hoogedelachtbare, enz. Heeren en Vrouwen. Commentaar is overbodig.

Het komt mij voor, dat het het verstandigste is het gewijzigd ontwerp rustig op sleeptouw te nemen en te houden tot na de verkiezingen en het dan op wel roemlooze, maar toch weinig smadelijke wijze een plaatsje te bezorgen in het paradijs van St. Bureaucratus: de prullemand.

HET AANHANGIGE WETSONTWERP EN DE STOMATOLOGEN

Op een vergadering van het Ned. Mondheelk. Genootschap in November j.l. te Amsterdam gehouden hield Dr. L. de Ruijter Mayer een voordracht in verband met het wetsontwerp tot wijziging van de Wet van 24 Juni 1876.

Aan het verslag daarover in het *T. v. Gen.* gepubliceerd ontleenen wij het volgende:

De heer De Ruyter Mayer vestigt de aandacht er op, dat de artsen in Nederland niet tijdig er voor hebben zorggedragen de tandheelkunde in de geneeskunde op te nemen, waardoor zij het ontstaan der tandtechnicusquaestie hebben bevorderd. Sinds ongeveer 15 jaar bestaat in bijna alle beschaafde landen het streven de tandheelkunde op bredere geneeskundige grondslagen te stellen.

Na de omwenteling in Rusland van 1917 gaat van dit land een politieke strooming uit om de geneeskunde uit haar historisch en wetenschappelijk ontwikkelde banen te dringen. Vooral de tandheelkunde geldt daarbij als paradigma van het kapitalisme. „Nicht eine medizinische Disziplin war nämlich in einem so grossen Masse vom Geist des Kapitalismus durchtränkt wie die Zahnheilkunde”, betoogt de Sovjet Volkscommissaris P. Dauge. Ten gevolge van dezen politieken invloed in de tandheelkunde, is in een kring van staten om Rusland-Duitsland gelegen, het vraagstuk van den tandtechnicus acuut geworden.

In Duitschland, Oostenrijk, Chzechoslowakije, zijn de „staatlich geprüfte Dentist” en de „konzessionierte Zahntechniker” ontstaan. In Italië diende de regeering van Musolini in 1922 een wetsontwerp in tot het oprichten van een school voor tandheelkunde en techniek die, zonder voorbereidend universitair of universitair onderricht, met een leerplan van 2 jaar den weg tot uitoefening der tandheelkunde zou openen.

In het kanton Bazel met zijn vele connecties met Duitschland en zijn talrijke fabrieksbevolking, wordt in 1924 door volksstemming de vrije uitoefening der geneeskunde ingevoerd, terwijl in 1916 eveneens door volksstemming de toentertijd practiseerende tandtechnici werden verplicht het tandartsexamen af te leggen.

In Zweden diende in het begin van dit jaar het Rijksverband van Zweedsche tandtechnici een request in tot het bekomen van een beperkte uitoefening der tandheelkunde. Dit verzoek is door de Zweedsche regeering afgewezen.

Als het politieke doel met de tandtechnici-beweging oogd, bereikt is, dan worden de geneeskundige eischen der

tandheelkunde ook in Rusland weer in eere hersteld. Daar te lande is de tandheelkunde voor alle studenten der geneeskunde een verplicht onderwijsvak geworden. Voor het specialiseeren in de tandheelkunde gelden dezelfde grondslagen als voor het specialiseeren in andere vakken der geneeskunde. Tandtechnici mogen slechts werkzaamheden in het laboratorium verrichten en een behandeling aan patiënten is hun verboden.

De spreker deelt uit de laatste 5 jaar een 6-tal sterfgevallen mede tengevolge van verkeerde behandeling door tandtechnici. Verder herinnert hij aan de gevaren voor de volksgezondheid, die aan de manipulaties van tandtechnici aan patiënten verbonden zijn.

Hij wijst op het groote tekort aan stomatologen in ons land en op de noodzakelijkheid van een spoedige vermeerdering van het aantal jonge specialisten, ten einde met meer kracht tegen de tandtechnici te kunnen optreden, en het overhand nemen van de beunhazerij in de tandheelkunde onder de auspiciën van zoogenaamde mondartsen tegen te gaan.